

Erstatter Forelæggelsesnotat dateret 24. september 2009**Forslag til Inatsisartutlov om sprogpolitik**
(Naalakkersuisut)**Forelæggelsesnotat**

(Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)

1. Behandling

På Naalakkersuisuts vegne skal jeg hermed forelægge forslag til Inatsisartutlov om sprogpolitik.

Det grønlandske sprog er en central del af det grønlandske folks kulturelle identitet. Sproget har således en kulturbærende funktion, der skal bevares, styrkes og samtidig udvikles. Sproget er samtidigt det mest udviklede kommunikationsredskab. I forbindelse med udarbejdelsen af forslaget, har det ligget Naalakkersuisut på sinde at være yderst opmærksom på det grønlandske sprogs dualistiske identitet, både som kulturbærende og som kommunikationsredskab. Manglende sproglige kvalifikationer udelukker ikke blot personen fra samfundslivet, men det udelukker også personen fra de velfærdsgoder som en videregående uddannelse giver mulighed for.

Overvejelserne bag forslaget tager udgangspunkt i, at det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland, hvilket fremgår af § 20 i lov om Grønlands selvstyre, og at sprog udover at være et væsentligt aspekt af et folks kulturelle identitet er et kommunikationsmiddel mennesker imellem. Desuden anerkendes, at Grønlands befolkning ud over at være brugere af det officielle sprog er en befolkning, som behersker flere sprog. Med dette som udgangspunkt har det længe været et politisk ønske at fremme anvendelsen af grønlandsk og samtidig sikre, at de borgere, der har behov for at lære grønlandsk, dansk og engelsk samt grønlandsk kultur, historie og samfundsforhold får mulighed for dette.

Det fundamentale skift mellem det grønlandske sprog som hovedsprog til officielt sprog skal ses i sammenhæng med den eksisterende immigration og tilgang af arbejdskraft samt udsigterne til en forhøjet tilgang af udefrakommende arbejdskraft på nogle områder.

I foråret 2006 fremsatte Siumuts landstingsgruppe et beslutningsforslag (FM2006/46) om, at Naalakkersuisut forpligtes til at fremsætte et forslag til en sproglig integrationslov, som i udgangspunktet giver enhver i Grønland, med behov herfor, ret til undervisning i sprogene grønlandsk, dansk og engelsk, samt i grønlandsk kultur, historie og samfundsforhold. Der var enighed i Inatsisartut om beslutningsforslaget og at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe om sproglig integration. Forslaget blev indstillet til behandling i Inatsisartuts Kultur- og Uddannelsesudvalg, hvorefter et enigt udvalg indstillede forslaget til vedtagelse.

Arbejdsgruppen om sproglig integration afleverede sine rekommandationer til Naalakkersuisut i marts 2007. Rapporten indeholdt 3 hovedpunkter, som stræber efter en generel sprogpolitik i Grønland, en sproglig kontinuitet inden for uddannelsessystemet samt en sprogpolitik inden for arbejdspladserne. Disse rekommandationer samt Inatsisartuts behandling af Siumuts forslag om sproglig integration har været inkluderet i forbindelse med Naalakkersuisuts udarbejdelse af dette lovforslag om sprogpolitik.

Der skal gøres opmærksom på, at der allerede på nuværende tidspunkt eksisterer flere kursustilbud til sprogundervisning. Som eksempel kan Oqaatsinik Pikkorissarfik nævnes. Oqaatsinik Pikkorissarfik udbyder kurser i grønlandsk og dansk som andet sprog, samt engelsk som fremmedsprog fra nybegynderniveau og opefter, som Oqaatsinik Pikkorissarfik selv organiserer eller i samarbejde med firmaer, private og offentlige institutioner. Derudover tilbyder kommunerne voksenundervisning i henhold til landstingsforordning nr. 10 af 21. maj 2002 om kultur- og fritidsvirksomhed.

Der er en række internationale retskilder og hjemlig lovgivning med videre, der berører det grønlandske sprog, sprogets anvendelse og dynamik som et samfundsbærende sprog. Således kan en borger med rette kræve at blive betjent på grønlandsk eller på dansk af offentlige myndigheder, og denne tilkendegivelse er bindende for myndigheden i henhold til landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning med ændring fra landstingslov nr. 21 af 30. oktober 1998 om ændring af landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

En række internationale retskilder, som Grønland har tiltrådt, indeholder ligeledes rettigheder og bestemmelser om sprog. Fælles for konventionerne og de øvrige internationale retskilder er anerkendelsen af retten til at tilegne sig samfundsbærende sprog med henblik på at deltage i samfundslivet samt retten til at tilegne sig sit oprindelige sprog eller det sprog, der mest almindeligt anvendes af den gruppe, som vedkommende tilhører med henblik på personlig og kulturel udvikling.

Den nordiske sprogkonvention af 17. juni 1981 giver de nordiske statsborgere ret til at anvende deres eget sprog i et andet land. Overenskomst af 18. juni 2003 om ændring af den nordiske sprogkonvention udvider sprogene med grønlandsk, færøsk og samisk.

Væsentligt i forslaget er, at det ikke er udtryk for en endelig fastlæggelse af sprogpolitikken, men derimod en rettesnor til videre udvikling inden for dette forslag og relaterede områder. Formålet med lovforslaget peger derfor både på styrkelse og udvikling af grønlandsk som samfundsbærende sprog, modersmål og andet sprog samt ønsket om, at tosprogethed og flersprogethed bliver en styrke i samfundet.

Lovforslaget om sprogpolitik er nyskabende, idet offentlige virksomheder og myndigheder samt private virksomheder af en vis størrelse nu er mødt af et lovkrav om at udarbejde en sprogpolitik. Lovforslaget udstikker rammerne for en sprogpolitik, men det er Naalakkersuisuts klare hensigt ikke at forpligte virksomheder og offentlige myndigheder i forhold til sprogpolitikens indhold og omfang.

Forslaget har været til høring i perioden 22. januar – 20. februar 2009. Høringssvarene og de lovtekniske bemærkninger har givet anledning til indarbejdelse af bestemmelser om tilsyn og om håndhævelse af loven. Høringssvarene er i øvrigt i videst muligt omfang indarbejdet i lovforslaget.

Naalakkersuisut har, på baggrund af tilkendegivelser under åbningsdebatten og i forbindelse med nyligt afholdt orienterende møde med Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, vurderet, at der synes at være behov for ekstra tid til behandlingen af forslaget. Naalakkersuisut finder det meget vigtigt, at forslag til nye love bliver givet den nødvendige tid til afklaring af eventuelle spørgsmål og til drøftelse af centrale problemstillinger. Dette gør sig naturligvis også gældende for et særdeles vigtigt lovforslag som dette. Naalakkersuisut skal derfor anbefale, at 2. og

3. behandlingen af forslaget udsættes til forårsmødet 2010. Dette vil samtidig give mulighed for en uddybende orientering til befolkningen og relevante parter om såvel forslagets indhold som dets implementering.

Med disse bemærkninger overlades forslaget hermed til Inatsisartuts velvillige behandling.